

ผลการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านที่มีต่อความฉลาดรู้เรื่องเศรษฐกิจ
และทักษะการคิดแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

THE EFFECTS OF FLIPPED CLASSROOM TEACHING ON ECONOMIC
LITERACY AND PROBLEM-SOLVING SKILLS OF NINTH GRADE STUDENTS

Received: November 18, 2022

Revised: January 7, 2023

Accepted: June 29, 2023

ชยพร พันทอง¹, กานต์รวี บุษยานนท์² และ กิตติศักดิ์ ลักษณา³
Chayaporn Punthong¹, Kanrawee Busayanon² and Kittisak Laksana³

¹นักศึกษาระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

^{2,3}ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

^{1,2,3}Faculty of Education, Ramkhamhaeng University, Thailand

¹Corresponding author, E-mail: chayapond.pu@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดรู้เรื่องเศรษฐกิจ ในวิชาสังคมศึกษา
สาระเศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับ
ด้าน และ 2) เพื่อศึกษาพัฒนาการของทักษะการคิดแก้ปัญหา ในวิชาสังคมศึกษา สาระเศรษฐศาสตร์ ของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ภาค
เรียนที่ 1/2565 จำนวน 1 ห้องเรียน โดยใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่
1) แบบทดสอบวัดความฉลาดรู้เรื่องเศรษฐกิจในสาระเศรษฐศาสตร์ มีค่าความเชื่อมั่น .65 ค่าความยากง่าย
ตั้งแต่ .33-.80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .23-.65 2) แบบประเมินทักษะการคิดแก้ปัญหาในสาระ
เศรษฐศาสตร์ มีค่าความเชื่อมั่น .69 และ 3) แผนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน วิเคราะห์ข้อมูล
โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบทีแบบไม่อิสระ และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัด
ซ้ำ ผลการวิจัย พบว่า (1) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน มีความฉลาดรู้เรื่อง
เศรษฐกิจ ในวิชาสังคมศึกษา สาระเศรษฐศาสตร์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .01 (2) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน มีพัฒนาการของคะแนนทักษะการคิด
แก้ปัญหาสูงขึ้น ในวิชาสังคมศึกษา สาระเศรษฐศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยทักษะ
การคิดแก้ปัญหาโดยภาพรวม และรายด้านสูงขึ้นตามลำดับ ระยะเวลาการวัดผลทั้ง 8 ครั้ง

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน; ความฉลาดรู้เรื่องเศรษฐกิจ; ทักษะการคิดแก้ปัญหา

ABSTRACT

The purposes of this thesis were to 1) compare economic literacy in Social Studies subject (Economics strand) of ninth grade students before and after instructed by flipped classroom teaching; and 2) to study the development of problem-solving skills in Social Studies subject (Economics strand) of ninth grade students instructed by flipped classroom teaching. The sample of this thesis consisted of 30 students of one classroom studying in the first semester of the academic year 2022 in Srinakharinwirot University Prasarnmit Demonstration School (Secondary). The researcher selected method of cluster random sampling. The research instruments in the study were: 1) an economic literacy test in Economics strand; 2) a rubric for assessing problem-solving skills in Economics strand; and 3) three sets of flipped classroom teaching plans, 16 hours in total. The data were analyzed through the use of frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test for dependent and repeated measures ANOVA. The results showed that: (1) Students who were instructed by Flipped classroom teaching achieved economic literacy score in Social Studies subject (Economics strand) was higher than that before using flipped classroom teaching at .01 level of significance ($p < .01$) (2). Students who were instructed by Flipped classroom teaching achieved significant development in Social Studies subject (Economics strand) over the period of the intervention based on the scores on eight test conducted at multiple points in time before, during, and after the study ($p < .01$).

Keywords: Flipped Classroom Teaching, Economic Literacy, Problem-Solving Skills

บทนำ

การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) มีการแพร่ระบาดไปทั่วโลก ซึ่งส่งผลกระทบต่อในวงกว้างทั้งด้านสาธารณสุข เศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง ตลอดจนด้านการศึกษา ซึ่งในประเทศไทย ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการดูแลนักเรียน ผู้ปกครอง และครู จึงได้จัดทำแนวทางการจัดการเรียนการสอนหลายรูปแบบ เช่น การเรียนผ่านการศึกษาทางไกล (On-Air), การเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Online) หรือการเรียนที่บ้านผ่านแบบฝึกหัด (On hand) ฯลฯ (กวินทร์เกียรติ นนธ์พละ, 2564, น. 2) ซึ่งสอดคล้อง Duraku (2021, p. 17) ได้กล่าวถึงผลกระทบของการแพร่ระบาดของโควิด-19 ต่อระบบการศึกษาทั่วโลก โดยเห็นได้จากการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนเป็นรูปแบบออนไลน์ หรือการปิดสถานศึกษาในพื้นที่ที่มีความเสี่ยง รวมถึงสอดคล้องกับ Schleicher (2020, p. 4) ได้อธิบายเกี่ยวกับวิกฤต

การแพร่ระบาดของโควิด-19 ว่าส่งผลต่อระบบการศึกษา และการเข้าถึงโอกาสในการเรียนรู้ รวมถึงการเปลี่ยนรูปแบบเป็นการสอนออนไลน์ และการปิดสถานศึกษาเพื่อตอบสนองต่อมาตรการปิดประเทศ

กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นหนึ่งในกลุ่มสาระการเรียนรู้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 และฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560 ที่มีเป้าหมายให้ผู้เรียนมีความรู้และดำรงชีวิตในสังคมที่มีความหลากหลายในฐานะพลเมืองของโลก โดยหนึ่งในสาระการเรียนรู้ที่สามารถทำให้บรรลุเป้าหมาย คือ สาระเศรษฐศาสตร์ ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่อย่างจำกัดให้มีประสิทธิภาพ และการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, น. 132-133) โดยเป้าหมายของเศรษฐศาสตร์ มีหลายประการ เช่น ทำให้จัดสรรเวลาและเงินที่มีจำกัดได้คุ้มค่า หรือทำให้จัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยใช้ระบบตลาดที่มีกลไกราคาเป็นตัวจัดสรร (ทรงธรรม ปิ่นโต, 2563, น. 14-15) ซึ่งผู้เรียนจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจแนวคิดพื้นฐานทางเศรษฐศาสตร์ และสร้างองค์ความรู้ของตนเองผ่านกระบวนการคิดแก้ปัญหา หมายถึงความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผล และการรู้เท่าทันสื่อ รวมถึงพิจารณาผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง และผู้อื่นได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, น. 6) รวมถึงเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรอิงสมรรถนะในหัวข้อสมรรถนะการคิดขั้นสูง โดยทักษะการคิดแก้ปัญหา หมายถึง การคิดแก้ปัญหา เป็นกระบวนการคิดพิจารณาไตร่ตรองอย่างพินิจพิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ ที่เป็นประเด็นสำคัญของเรื่องหรือสิ่งต่าง ๆ ที่สร้างความยุ่งยากสับสน และพยายามหาหนทางคลี่คลายสิ่งเหล่านั้นให้ปรากฏ (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2556, น. 161) จะเห็นว่าทักษะการคิดแก้ปัญหาเป็นสิ่งที่สำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะดังกล่าว เพื่อนำไปสู่การดำเนินชีวิต และการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

จากเป้าหมายของการศึกษาเศรษฐศาสตร์ และทักษะการคิดแก้ปัญหาที่มีความสำคัญในการพัฒนาให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ยังสอดคล้องกับนิยามของความฉลาดรู้เรื่องเศรษฐกิจ (Economic Literacy) ที่หมายถึงความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้เกี่ยวกับแนวคิดพื้นฐานทางเศรษฐศาสตร์ที่นำมาประยุกต์ใช้ในการตัดสินใจ และสร้างสรรค์ความคิดใหม่ ๆ เกี่ยวกับการใช้ทรัพยากร เพื่อการผลิต และการบริโภคได้อย่างสมเหตุสมผล (จินดารัตน์ โพธิ์นอก, 2561, น. 22) นอกจากนี้ Economy (2018, p.6) ได้พูดถึงความสำคัญของความฉลาดรู้เรื่องเศรษฐกิจว่า เป็นความรู้และทักษะที่จะทำให้เข้าใจแนวคิดพื้นฐานทางเศรษฐศาสตร์ และสามารถประเมินเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อชีวิตประจำวันของแต่ละบุคคล และสามารถใช้ความรู้พื้นฐานทางเศรษฐศาสตร์ในการตัดสินใจกับทางเลือกต่าง ๆ ที่สำคัญได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ Stambler (2013, p. 2) ได้กล่าวถึง ความฉลาดรู้เรื่องเศรษฐกิจ เป็นความสามารถขั้นพื้นฐานในการระบุถึงปัญหาทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น ทั้งการเลือกต้นทุน และผลประโยชน์ รวมถึงการวิเคราะห์แรงจูงใจในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงในภาวะเศรษฐกิจที่ส่งผลถึงชีวิตของมนุษย์

จากผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2559 และนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2563 ของวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละในสาระเศรษฐศาสตร์ เท่ากับ 48.96 และ 31.17 ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับต่ำกว่าร้อยละ 50 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2564) จากรายงานข้างต้นสามารถสะท้อนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ในสาระเศรษฐศาสตร์ ว่าอยู่ในระดับต่ำ รวมถึงรายงานผลการจัดการเรียนการสอนของผู้วิจัยในปีการศึกษา 2564 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในสาระเศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 62.31 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์คะแนนมาตรฐานของโรงเรียนที่ตั้งไว้ร้อยละ 70 รวมถึงสามารถสะท้อนไปถึงปัญหาของการจัดการเรียนรู้ อันมีสาเหตุมาจากนักเรียนขาดความสามารถในการแก้ปัญหา และขาดการให้เหตุผลในการตัดสินใจเลือกทางเลือกต่าง ๆ และการจัดการเรียนรู้ที่ไม่เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย นักเรียนไม่ได้สร้างองค์ความรู้ขึ้นมาด้วยตัวเอง ไม่เกิดการปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่มการเรียนรู้ (มนตรี เฉากเพลิง, 2563, น. 2)

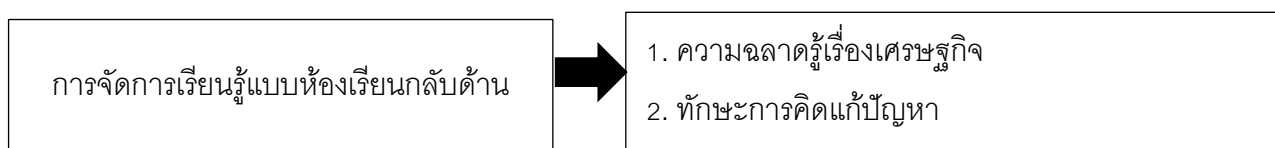
จากสภาพปัญหาของผู้เรียน เป้าหมายของการจัดการเรียนรู้สาระเศรษฐศาสตร์ และบริบทของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในปัจจุบัน พบว่า การจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมในบริบทดังกล่าว และสามารถให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาได้นั้น คือ การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน ซึ่งเป็นนวัตกรรมการศึกษาที่ผู้สอนนำสื่อวิดีโอ หรือบทเรียนออนไลน์ให้นักเรียนศึกษาก่อนเข้าชั้นเรียน และมาระดมสมองพร้อมกับการสืบค้นผ่านสถานการณ์ที่ผู้สอนกำหนดในชั้นเรียน โดยมีครูเป็นผู้คอยแนะนำ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้แบบ “รู้จริง” (สุรศักดิ์ ปาเฮ, 2556, น. 2) ซึ่งมีผลการวิจัยของการจัดการเรียนรู้ลักษณะนี้ ได้แก่ สุวานิตา ลิ้มวงศ์ และ ยุพภรณ์ แสงฤทธิ์ (2562, น. 10-11) ที่ได้กล่าวถึง การจัดการเรียนการสอนที่นำเทคโนโลยีมาร่วมใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยให้ผู้เรียนเป็นผู้ค้นคว้า และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองผ่านวิดีโอหรือบทเรียนออนไลน์ก่อนเข้าชั้นเรียน และนำมาสู่การจัดกิจกรรมในชั้นเรียน ที่สามารถเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเต็มประสิทธิภาพ โดยผู้สอนจะเป็นผู้แนะนำ และเสริมทักษะในการดำเนินชีวิตในศตวรรษที่ 21 เช่น ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะการใช้เทคโนโลยี หรือทักษะชีวิตและอาชีพแก่นักเรียนด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ พงศธร จันเจียวใช้ (2562, น. 13) ที่ได้อธิบายถึงความสำคัญของห้องเรียนกลับด้านที่สามารถพัฒนาทักษะจำเป็นในศตวรรษที่ 21 ทั้งทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะการคิดแก้ปัญหา ทักษะการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียน

หากพิจารณาเป้าหมายของการศึกษาเศรษฐศาสตร์ สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับการจัดการเรียนการสอน และรูปแบบการจัดการเรียนการสอนในสภาวะปัจจุบันที่ได้กล่าวมา ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน ที่สามารถพัฒนาความฉลาดรู้เรื่องเศรษฐกิจ และทักษะการคิดแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อนำผลการศึกษาเป็นแนวทางในการพัฒนา และปรับปรุงการเรียนการสอนของผู้วิจัยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดรู้เรื่องเศรษฐกิจ ในวิชาสังคมศึกษาฯ สาระเศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน
2. เพื่อศึกษาพัฒนาการของทักษะการคิดแก้ปัญหา ในวิชาสังคมศึกษาฯ สาระเศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน

กรอบความคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน มีความฉลาดรู้เรื่องเศรษฐกิจ ในวิชาสังคมศึกษาฯ สาระเศรษฐศาสตร์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน มีทักษะการคิดแก้ปัญหาสูงขึ้น ในวิชาสังคมศึกษาฯ สาระเศรษฐศาสตร์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) จำนวน 364 คน
- 1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ห้อง 8 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) จำนวน 30 คน ซึ่งใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) แล้วสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับสลาก

2. ตัวแปรที่ศึกษา

- 2.1 ตัวแปรอิสระ: การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน
- 2.2 ตัวแปรตาม: ความฉลาดรู้เรื่องเศรษฐกิจ และทักษะการคิดแก้ปัญหา

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

- 3.1 ผู้วิจัยชี้แจงทำความเข้าใจนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจวิธีการเรียนรู้ บทบาทของนักเรียน และวิธีการประเมินผลกับกลุ่มตัวอย่าง

3.2 ก่อนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยจะให้ให้นักเรียนทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) กลุ่มตัวอย่างด้วยแบบทดสอบวัดความฉลาดรู้เรื่องเศรษฐกิจในสาระเศรษฐศาสตร์ แล้วนำผลการสอบมาตรวจให้คะแนน

3.3 ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 กลไกราคาในระบบเศรษฐกิจ จำนวน 6 คาบ ซึ่งมีเนื้อหา 3 หัวข้อ ได้แก่ ตลาดในระบบเศรษฐกิจ, กลไกราคา และการกำหนดราคาในระบบเศรษฐกิจ โดยผู้วิจัยจะประเมินทักษะการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนจากแบบประเมินทักษะการคิดแก้ปัญหาในสาระเศรษฐศาสตร์เมื่อเรียนจบในแต่ละหัวข้อ

3.4 ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาประเทศ จำนวน 4 คาบ ซึ่งมีเนื้อหา 2 หัวข้อ ได้แก่ แนวทางการแก้ปัญหาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับระบบสหกรณ์ โดยผู้วิจัยจะประเมินทักษะการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน จากแบบประเมินทักษะการคิดแก้ปัญหาในสาระเศรษฐศาสตร์เมื่อเรียนจบในแต่ละหัวข้อ

3.5 ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 บทบาทของรัฐบาลในการพัฒนาประเทศ จำนวน 6 คาบ ซึ่งมีเนื้อหา 3 หัวข้อ ได้แก่ บทบาทหน้าที่ของรัฐบาลในการพัฒนาประเทศ, นโยบายเศรษฐกิจของรัฐบาล และปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาเศรษฐกิจของไทย โดยผู้วิจัยจะประเมินทักษะการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน จากแบบประเมินทักษะการคิดแก้ปัญหาในสาระเศรษฐศาสตร์เมื่อเรียนจบในแต่ละหัวข้อ

3.6 ผู้วิจัยเก็บข้อมูลการทดสอบหลังเรียน (Post-test) กับกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบทดสอบวัดความฉลาดรู้เรื่องเศรษฐกิจในสาระเศรษฐศาสตร์

3.7 ผู้วิจัยนำผลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ผล และสรุปอภิปรายผลการทดลอง

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 แบบทดสอบวัดความฉลาดรู้เรื่องเศรษฐกิจในสาระเศรษฐศาสตร์ เป็นแบบทดสอบปรนัยแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก 1 คำตอบ จำนวน 30 ข้อ ผู้วิจัยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้ 1) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดรู้เรื่องเศรษฐกิจ 2) ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษา โครงสร้างวิชาสังคมศึกษา ในสาระเศรษฐศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 3) สร้างตารางวิเคราะห์ตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 และจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมตามมาตรฐานของสมาคมเศรษฐศาสตร์การศึกษา 4) สร้างข้อสอบตามตารางวิเคราะห์ตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 และจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมตามมาตรฐานของสมาคมเศรษฐศาสตร์การศึกษา 5) นำแบบทดสอบให้อาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบพิจารณาความถูกต้อง เหมาะสม และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข 6) นำแบบทดสอบให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คนตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และเนื้อหาสาระ ซึ่งผลการประเมินพบว่า มีค่า IOC ของแบบทดสอบตั้งแต่ .67 ถึง 1.00 7) ผู้วิจัยนำผลการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญมาแก้ไข และปรับปรุงตามคำแนะนำ 8) นำ

แบบทดสอบ ไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพื่อวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย อำนาจจำแนก และความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีการของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน พบว่า มีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง .33-.80 ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .23-.65 รวมถึงค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .645 9) นำแบบทดสอบไปใช้กับผู้เรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และนำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4.2 แบบประเมินทักษะการคิดแก้ปัญหาในสาระเศรษฐศาสตร์ เป็นแบบประเมินผลงานของนักเรียน โดยแบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการทำความเข้าใจปัญหา ด้านการค้นหาสาเหตุของปัญหา ด้านการวางแผนการแก้ปัญหา ด้านการดำเนินการตามแผนการแก้ปัญหา และด้านการประเมินผลจากการแก้ปัญหา ซึ่งมีคะแนนเต็ม 15 คะแนน โดยพิจารณาควบคู่ไปกับเกณฑ์การให้คะแนนแบบรายด้าน ผู้วิจัยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้ 1) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับทักษะการคิดแก้ปัญหา 2) ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษา โครงสร้างวิชาของวิชาสังคมศึกษา ในสาระเศรษฐศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 3) สร้างแบบประเมิน โดยกำหนดข้อคำถาม และเกณฑ์การให้คะแนน 4) นำแบบประเมิน ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบพิจารณาความถูกต้อง เหมาะสม และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข 5) นำแบบประเมิน ให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คนตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของประเด็นการประเมิน และเกณฑ์การให้คะแนนกับรายละเอียดเกี่ยวกับทักษะการคิดแก้ปัญหา ซึ่งผลการประเมินพบว่า มีค่า IOC ของแบบทดสอบตั้งแต่ .67 ถึง 1.00 6) ผู้วิจัยนำผลการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญมาแก้ไข และปรับปรุงตามคำแนะนำ 7) นำแบบประเมินมาตรวจสอบคุณภาพด้านความเชื่อมั่นแบบสอดคล้องระหว่างผู้ประเมิน และนำมาวิเคราะห์ความแปรปรวน โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน พบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .686 8) นำแบบประเมินไปใช้กับผู้เรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และนำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4.3 แผนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน สาระเศรษฐศาสตร์ เป็นแผนการจัดการเรียนรู้รายหน่วยการเรียนรู้ จำนวน 3 แผน ผู้วิจัยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้ 1) ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 และหลักสูตรสถานศึกษา โดยศึกษาขอบข่ายเนื้อหาของกลุ่มสาระสังคมศึกษา สาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด 2) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน 3) เลือกเนื้อหาที่นำมาใช้ในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ สาระเศรษฐศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 3 หน่วยการเรียนรู้ 4) สร้างแผนการจัดการเรียนรู้รายหน่วย จำนวน 3 แผน 5) นำแผนการจัดการเรียนรู้ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบพิจารณาความถูกต้อง เหมาะสม และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข 6) นำแผนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบคุณภาพ ด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม และความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบภายในแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีลักษณะแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ ผลการตรวจสอบและประเมิน พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีความถูกต้อง ความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.64$) 7) ปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ ตามข้อเสนอแนะของ

ผู้เชี่ยวชาญ 8) นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบคุณภาพ และนำข้อค้นพบจากการจัดการเรียนรู้มาปรับปรุงก่อนจะนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง 9) นำแผนการจัดการเรียนรู้ ไปใช้กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาความฉลาดรู้เรื่องเศรษฐกิจ จากแบบทดสอบวัดความฉลาดรู้เรื่องเศรษฐกิจในสาระเศรษฐศาสตร์ ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย (AM) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และใช้สถิติทดสอบค่าที่แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test dependent)

5.2 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาทักษะการคิดแก้ปัญหา จากแบบประเมินทักษะการคิดแก้ปัญหาในสาระเศรษฐศาสตร์ ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย (AM) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนเมื่อมีการวัดซ้ำ (Repeated measures ANOVA)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความฉลาดรู้เรื่องเศรษฐกิจ ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน จากการวิเคราะห์โดยใช้การทดสอบทีแบบไม่อิสระ (t-test for dependent) แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความฉลาดรู้เรื่องเศรษฐกิจ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน

กลุ่มตัวอย่าง	<i>n</i>	AM	SD	<i>t</i>	<i>sig</i>
ก่อนเรียน	30	11.43	11.98	20.87	.000*
หลังเรียน	30	22.77	13.36		

* $p < .01$

จากตารางที่ 1 พบว่า คะแนนเฉลี่ยความฉลาดรู้เรื่องเศรษฐกิจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านหลังเรียน (AM = 22.77, SD = 13.36) สูงกว่าก่อนเรียน (AM = 11.43, SD = 11.98) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทักษะการคิดแก้ปัญหา

1) วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของทักษะการคิดแก้ปัญหา ภาพรวม และรายด้านในการวัดผลครั้งที่ 1-8 ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของทักษะการคิดแก้ปัญหาในการทดสอบแต่ละครั้งของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ทักษะการคิด แก้ปัญหา	ด้านการ ทำความเข้าใจ ปัญหา (3)	ด้านการ ค้นหา สาเหตุ ของ ปัญหา (3)	ด้านการ วางแผนการ แก้ปัญหา (3)	ด้านการ ดำเนินการ ตาม แผนการ แก้ปัญหา (3)	ด้านการ ประเมิน ผลจาก การ แก้ปัญหา (3)	รวม (15)	แปล ผล
วัดผล ครั้งที่ 1	AM 2.03	AM 2.10	AM 2.03	AM 1.97	AM 2.00	10.13	มาก
SD	0.81	0.88	0.85	0.81	0.74	1.74	
วัดผล ครั้งที่ 2	AM 2.17	AM 1.97	AM 2.23	AM 2.13	AM 1.93	10.43	มาก
SD	0.91	0.85	0.86	0.86	0.83	2.14	
วัดผล ครั้งที่ 3	AM 2.00	AM 2.10	AM 2.37	AM 2.13	AM 2.13	10.73	มาก
SD	0.83	0.76	0.67	0.82	0.86	1.62	
วัดผล ครั้งที่ 4	AM 2.23	AM 2.27	AM 2.17	AM 2.30	AM 2.57	11.53	มาก
SD	0.68	0.69	0.79	0.79	0.63	1.96	
วัดผล ครั้งที่ 5	AM 2.37	AM 2.23	AM 2.37	AM 2.60	AM 2.50	12.07	มาก
SD	0.49	0.68	0.56	0.56	0.63	1.14	
วัดผล ครั้งที่ 6	AM 2.47	AM 2.33	AM 2.47	AM 2.53	AM 2.57	12.37	มาก
SD	0.51	0.48	0.51	0.51	0.50	1.38	
วัดผล ครั้งที่ 7	AM 2.57	AM 2.40	AM 2.57	AM 2.50	AM 2.33	12.37	มาก
SD	0.50	0.50	0.50	0.51	0.48	1.13	
วัดผล ครั้งที่ 8	AM 2.50	AM 2.53	AM 2.57	AM 2.63	AM 2.50	12.73	มาก
SD	0.51	0.51	0.50	0.49	0.51	0.98	

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้เรียนมีทักษะการแก้ปัญหาโดยรวมจากการวัดผลครั้งที่ 1-8 อยู่ในระดับมาก (AM = 10.13, 10.43, 10.73, 11.53, 12.07, 12.37, 12.37 และ 12.73 ตามลำดับ, SD = 1.74, 2.14, 1.62, 1.96, 1.14, 1.38, 1.13 และ 0.98 ตามลำดับ)

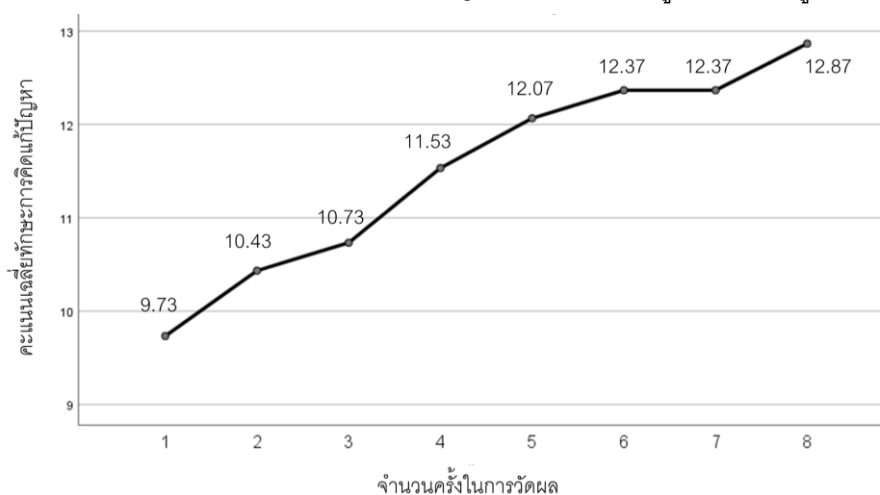
2) วิเคราะห์พัฒนาการของคะแนนทักษะการคิดแก้ปัญหา ในวิชาสังคมศึกษาฯ สาระเศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ (repeated measure ANOVA) แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำของทักษะการคิดแก้ปัญหาโดยภาพรวม

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	77.088	29	2.658	16.262*
ภายในกลุ่ม	712.875	141.639	5.0330	
เวลา	256.129	4.721	54.249	
ความคลาดเคลื่อน	456.746	136.918	3.336	
รวม	789.963	170.639		

* $p < .01$

จากตารางที่ 3 พบว่า ข้อมูลจากการวัดซ้ำทั้ง 8 ครั้ง มีความแปรปรวนและขนาดความสัมพันธ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($Mauchly's W. = .157, \chi^2 = 48.974, df = 27, p = .006$) แสดงว่าข้อมูลมีความแปรปรวนไม่เท่ากัน (ไม่เป็น Compound Symmetry) ดังนั้นผู้วิจัยจึงอ่านผลการวิเคราะห์ข้อมูลและใช้วิธีการคำนวณแบบปรับแก้ โดยอ่านผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีของ Greenhouse-Geisser พบว่า หลังจากที่ถูกผู้เรียนได้รับการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านแล้ว มีค่าเฉลี่ยทักษะการคิดแก้ปัญหา โดยภาพรวมจากการวัดซ้ำ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($F = 16.262, df = 4.721, p = .000$) ดังนั้นจากการวิเคราะห์พัฒนาการของคะแนนเฉลี่ยทักษะการคิดแก้ปัญหาโดยภาพรวมของนักเรียน สรุปได้ว่า หลังจากนักเรียนได้รับการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน นักเรียนมีพัฒนาการของทักษะการคิดแก้ปัญหาโดยภาพรวมสูงขึ้น ดังข้อมูลจากภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แสดงคะแนนเฉลี่ยการวัดผลพัฒนาการทักษะการคิดแก้ปัญหาโดยภาพรวมของนักเรียน

อภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยที่ว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน มีความฉลาดรู้เรื่องเศรษฐกิจ ในวิชาสังคมศึกษา สาระเศรษฐศาสตร์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ เนื่องจาก การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน มีความสำคัญที่พัฒนาการสร้างความรู้ด้วยตนเองผ่านศักยภาพที่แตกต่างของผู้เรียน (วสันต์ ศรีหิรัญ, 2560, น. 19) ซึ่งสอดคล้องกับ สุานิตา ลิ้มวงศ์ และ ยุพาภรณ์ แสงฤทธิ์ (2562, น. 16) ที่ว่าการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้เพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ทั้งทักษะการใช้สารสนเทศ สื่อ เทคโนโลยี, ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งในปัจจุบันการเรียนรู้จำเป็นต้องพัฒนาทักษะที่หลากหลาย จึงทำให้เกิดคำว่า ความฉลาดรู้ (Literacy) ที่หมายถึงการรู้เนื้อหาสาระ ผูกปฏิบัติจนเข้าใจ นำไปใช้ประโยชน์ได้ในชีวิต (สุมน อมรวิวัฒน์, 2562, น. 9) โดยการพัฒนาผู้เรียนให้มีความฉลาดรู้ที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีความสำคัญมาก สอดคล้องกับ Battelle for Kids (2009, pp. 2-3) ได้กล่าวถึงความจำเป็นในการเสริมสร้างความฉลาดรู้ให้กับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 เช่น จิตสำนึกต่อโลก ความรู้พื้นฐานด้านการเงิน เศรษฐกิจ ความรู้พื้นฐานด้านพลเมือง ฯลฯ โดยความฉลาดรู้เรื่องเศรษฐกิจมีความจำเป็น เนื่องจากจะทำให้การตัดสินใจในกิจกรรมด้านเศรษฐกิจในระดับต่าง ๆ อย่างมีคุณภาพ และควรปลูกฝังให้กับนักเรียนในทุกระดับชั้น อันจะเห็นได้จากหลักสูตรการพัฒนา และปลูกฝังแนวคิดทางด้านเศรษฐศาสตร์ให้กับครู และนักเรียนในทุกระดับชั้น (Turner, 2021) โดยการวัดและประเมินผลความฉลาดรู้เรื่องเศรษฐกิจ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่สอดคล้องกับ มาตรฐานของสมาคมเศรษฐศาสตร์การศึกษา 20 มาตรฐาน ที่วัดผลโดยแบบทดสอบปรนัย แบบ 4 ตัวเลือก 1 คำตอบ (Walstad, Rebeck, and Butters, 2013, p. 6) ซึ่งสาระเศรษฐศาสตร์ ยังคงมีการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านได้พัฒนาองค์ความรู้ในสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ในวิชาสังคมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พาชวิญ ศรีธรรมชาติ (2563, น. 53) ที่ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาสังคมศึกษา และความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังจากกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ห้องเรียนกลับด้านหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ ธีญลักษณ์ ละอองแก้ว (2561, น. 104) ที่ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภูมิศาสตร์ และความสามารถในการคิดเชิงระบบหลังจากกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับแนวคิดห้องเรียนกลับด้านหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะเห็นได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ทำให้ นักเรียนมีความฉลาดรู้เรื่องเศรษฐกิจ ในวิชาสังคมศึกษา สาระเศรษฐศาสตร์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

2. จากผลการวิจัยที่ว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน มีพัฒนาการของคะแนนทักษะการคิดแก้ปัญหาสูงขึ้น ในวิชาสังคมศึกษา สาระเศรษฐศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยทักษะการคิดแก้ปัญหาโดยภาพรวม และรายด้านสูงขึ้นตามลำดับ ระยะเวลาการวัดผลทั้ง 8 ครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน เนื่องจาก การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน มีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ ได้แก่ (1) การกำหนดวิธีเพิ่มพูนประสบการณ์ เช่น การใช้สถานการณ์จำลอง สื่อปฏิสัมพันธ์ การ

เล่นเกม ฯลฯ (2) การสืบค้นเพื่อให้เกิดมโนทัศน์รวบยอด โดยผู้สอนเป็นผู้คอยชี้แนะให้กับผู้เรียนจากสื่อหรือกิจกรรมต่าง ๆ (3) การสร้างองค์ความรู้ที่มีความหมาย โดยผู้เรียนเป็นผู้บูรณาการองค์ความรู้และถ่ายทอดออกมาผ่านการเขียนบล็อก หรือการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ฯลฯ และ (4) การสาธิตและประยุกต์ใช้เป็นการสร้างองค์ความรู้ในเชิงสร้างสรรค์ เช่น การทำโครงงาน แล้วนำเสนอโครงการ (สุรศักดิ์ ปาเฮ, 2556, น. 5) ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาพัฒนาเป็นขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน ได้แก่ (1) ชั้นเรียนรู้เนื้อหาภายนอกห้องเรียน (2) ชั้นสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองในชั้นเรียน ซึ่งมุ่งเน้นให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหา ทักษะการสื่อสาร และทักษะการมีปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน ซึ่งผู้เรียนจะได้สืบค้นข้อมูล และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนในชั้นเรียน ผ่านสถานการณ์ หรือภารกิจที่กำหนด และ (3) ชั้นการประเมินผล และตรวจสอบการเรียนรู้ โดยผู้เรียนจะได้นำเสนอองค์ความรู้ผ่านการนำเสนอผลงาน หรือนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งจะเห็นว่าขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน ได้มุ่งเน้นทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสอดคล้องกับ วัฒนธรรม วิจัยจะกุล (2557, น. 74) กล่าวถึงแนวคิดของ “ทักษะแห่งอนาคตใหม่: การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21” ที่เห็นความจำเป็นที่เยาวชนจะต้องมีทักษะในการดำรงชีวิต โดยหนึ่งในทักษะที่จำเป็น คือ ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม เพื่อกำหนดความพร้อมของนักเรียนในการเข้าสู่การทำงาน ทั้งการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา และการสื่อสารและความร่วมมือ นอกจากนี้ประโยชน์ของทักษะการคิดแก้ปัญหา ยังทำให้นักเรียนเป็นผู้ตื่นตัวในการเรียนรู้ปัญหา, มีประสบการณ์ในการหาข้อมูลต่าง ๆ มาเป็นพื้นฐานสำคัญในการวิเคราะห์, สามารถนำวิธีการคิดแก้ปัญหาไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ ซึ่งนำมาสู่การสร้างกระบวนการพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหา อีกทั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564, น. 10) ได้อธิบายการเกิดทักษะการคิดแก้ปัญหาไว้ ได้แก่ (1) การระบุปัญหา (2) การนิยามปัญหา (3) การรวบรวมข้อมูลเพื่อแก้ปัญหา (4) วิธีการแก้ปัญหา (5) การเลือกทางเลือกในการแก้ปัญหา และ (6) การวางแผนเพื่อปฏิบัติการแก้ปัญหา ซึ่งผู้วิจัยได้นำลักษณะการเกิดทักษะการคิดแก้ปัญหามาพัฒนาแบบประเมินทักษะการคิดแก้ปัญหาในสาระเศรษฐศาสตร์ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างเกณฑ์การให้คะแนนเพื่อประเมินทักษะการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน โดยสอดคล้องกับประเด็นการเกิดทักษะการคิดแก้ปัญหาข้างต้น ซึ่งเป็นไปตาม สุนทรย์ สนิธพานนท์ และคณะ (2555, น. 159) ที่ได้กล่าวถึงการวัดและประเมินผลความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน โดยวัดจากผลการทำงานของนักเรียนในลักษณะการประเมินตามสภาพจริง ผ่านเกณฑ์การประเมินที่เหมาะสม รวมถึงการพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหายังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พงศธร จันเจียวู (2562, น. 178) ที่ทำให้นักเรียนมีคะแนนทักษะการคิดแก้ปัญหาสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ร่วมกับเทคนิคห้องเรียนกลับทางของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และอดิศร ภัคชลินท์ (2561, น. 105) ที่พบว่าทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนด้วยวิธีสอนแบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับกรณีศึกษา ผ่านเว็บแอปพลิเคชัน อยู่ในระดับ ดีมาก (ค่าเฉลี่ย = 16.75) จะเห็นได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านที่

ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ทำให้ นักเรียนมีพัฒนาการของคะแนนทักษะการคิดแก้ปัญหาสูงขึ้น ในวิชาสังคมศึกษาฯ
สาระเศรษฐศาสตร์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การจัดกิจกรรมในชั้นเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกกระบวนการกลุ่ม ซึ่งกลุ่มที่นักเรียน
ได้จัดขึ้น อาจจะไม่มีความหลากหลายบนพื้นฐานความแตกต่างกัน ทำ ซึ่งครูต้องมีกระบวนการคละกลุ่ม
นักเรียน เพื่อคละความสามารถ รวมถึงครูควรเข้าไปมีบทบาทในการตรวจสอบกระบวนการทำงานกลุ่ม
ของนักเรียนให้ทั่วถึง เพื่อให้ นักเรียนนำไปสู่การสืบค้น และการคิดเพื่อค้นหาคำตอบด้วยตนเอง

2. การประเมินองค์ความรู้ ถ้าให้นักเรียนได้ประเมินตนเองด้วย จะทำให้ผลคะแนนของ
นักเรียนมีความหลากหลาย ไม่ใช่อยู่แค่เพียงการประเมินจากครูเท่านั้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านไปศึกษาวิจัยกับประชากรและกลุ่ม
ตัวอย่างอื่น ๆ หรือศึกษาวิจัยกับเนื้อหาสาระอื่น เพื่อศึกษาว่าการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านจะมี
ความเหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นใด เนื้อหาสาระใด หรือนักเรียนกลุ่มใดมากที่สุด

2. ควรนำการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านไปศึกษาวิจัยประกอบกับตัวแปรอื่น ๆ
ที่เป็นสมรรถนะสำคัญตามหลักสูตรอิงสมรรถนะต่อไป เพื่อการพัฒนาองค์รวมทั้งด้านความรู้ ทักษะ เจต
คติ และคุณลักษณะ ที่นำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้ การใช้ชีวิต และการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน อันจะ
นำไปสู่กระบวนการวิจัยในหัวข้อต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวาง

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรง
พิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กวินทร์เกียรติ นนธ์พละ. (2564). *แนวทางการจัดการเรียนการสอน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 ใน
สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)*. สืบค้นเมื่อ กุมภาพันธ์
10, 2565, จาก <http://www.sea2.go.th/ict/images/>

จินดารัตน์ โพธิ์นอก. (2561). *ความฉลาดรู้เรื่องเศรษฐกิจ*. กรุงเทพฯ: เดลินิวส์.

ฐานิตา ลิมวงค์, และยุพากรณ์ แสงฤทธิ. (2562). *ห้องเรียนกลับด้าน: การเรียนรู้แนวใหม่สำหรับศตวรรษที่
21” (21st Century Skills)*. *วารสาร Mahidol R2R e-Journal*, 6(2): 9-17.

ทองธรรม ปิ่นโต และคณะ. (2563). *เศรษฐศาสตร์...เล่มเดียวอยู่ (ฉบับปรับปรุงใหม่)*. กรุงเทพฯ: ธนาคาร
แห่งประเทศไทย.

- ธัญลักษณ์ ละอองแก้ว. (2561). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภูมิศาสตร์และความสามารถในการคิดเชิงระบบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการสอนสังคมศึกษา). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2556). การพัฒนาการคิด. กรุงเทพฯ: เทคนิคพรินติ้ง.
- พงศธร จันเจียวใช้. (2562). การพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPS) ร่วมกับเทคนิคห้องเรียนกลับ-ทาง รายวิชา ส31102 สังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- พาขวัญ ศรีธรรมชาติ. (2563). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ในรายวิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, กรุงเทพฯ.
- มนตรี เฉากเพลิง. (2561). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระเศรษฐศาสตร์และความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผลของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค Think-Pair-Share. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการสอนสังคมศึกษา). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- วสันต์ ศรีหิรัญ. (2560). ห้องเรียนกลับด้านกับการคิดวิเคราะห์. วารสารบัณฑิตศึกษา, 14(65): 19-27.
- วัฒนชัย วินิจจะกุล. (2557). รวมมิตร คิด เร็ง การเรียนรู้ ประสบการณ์ภาคปฏิบัติจากคนยุคออนไลน์ถึงชนรุ่นดิจิทัล. กรุงเทพฯ: สำนักงานอุทยานการเรียนรู้.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2564). ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการทดสอบ O- NET ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำแนกตามสาระการเรียนรู้. สืบค้นเมื่อ กุมภาพันธ์ 9, 2565, จาก <https://www.niets.or.th/th/catalog/view/3865>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). การคิดแก้ปัญหา (Problem Solving Thinking : HOT-PRB). สืบค้นเมื่อ กุมภาพันธ์ 12, 2565, จาก <https://cbethailand.com/หลักสูตร/หลักสูตรฐานสมรรถนะ/สมรรถนะหลัก-5-ประการ/สมรรถนะการคิดขั้นสูง/นิยาม/>
- สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ. (2555). พัฒนาทักษะการคิดตามแนวปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: เทคนิคพรินติ้ง.
- สุมน อมรวิวัฒน์, ทิศนา ขัมมณี, และ พงษ์ศิริบรรณพิทักษ์. (2562). ทำไมจึงต้องสร้างความฉลาดรู้: ศึกษาจากปรากฏการณ์และทำนายอนาคต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2556). *ห้องเรียนกลับทาง : ห้องเรียนมิติใหม่ในศตวรรษที่ 21*. สืบค้นเมื่อ กุมภาพันธ์ 10, 2565, จาก <http://www.mbuisc.ac.th/phd/academic/flipped%20classroom>

อดิศร ภัคชลินท์. (2561). ผลการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีสอนแบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับกรณีศึกษาผ่านเว็บแอปพลิเคชัน ที่ส่งผลต่อทักษะการแก้ปัญหาการเขียนโปรแกรมภาษาซีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกรับใหญ่ว่องกุศลกิจพิทยาคม. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการศึกษา). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.

Banaszak. (1987). *The nature of Economic literacy: ERIC digest no. 41*. Washington, D.C: ERIC Clearinghouse.

Battelle for Kids. (2009). *Framework for 21st Century Learning*. Tucson, AZ: Author.

Duraku. (2021). *Impact of the COVID-19 pandemic on education and wellbeing: Implications for practice and lessons for the future*. Pristina: University of Pristina.

Economy. (2018). *The Case for Economic Literacy for Everyone*. London: Economy org.

Schleicher. (2020). *The impact of COVID-19 on education - insights from education at a Glance 2020*. Paris: Organization for Economic Co-operation and Development.

Stambler. (2013). *Economic literacy*. Retrieved February 9, 2022, from https://pier.macmillan.yale.edu/sites/default/files/files/Global%20Youth%20in%20the%20Digital%20Age/13_%20ECONOMIC%20LITERACY.pdf

Turner. (2021). *Economic literacy is important*. Retrieved February 12, 2022, from <https://www.northsidesun.com/editorials-opinion/economic-literacy-important#sthashzHc-zNmCB.dpbs>

Walstad, Rebeck, and Butters. (2013). *Test of Economic literacy (4th ed.)*. New York: Council for Economic Education.